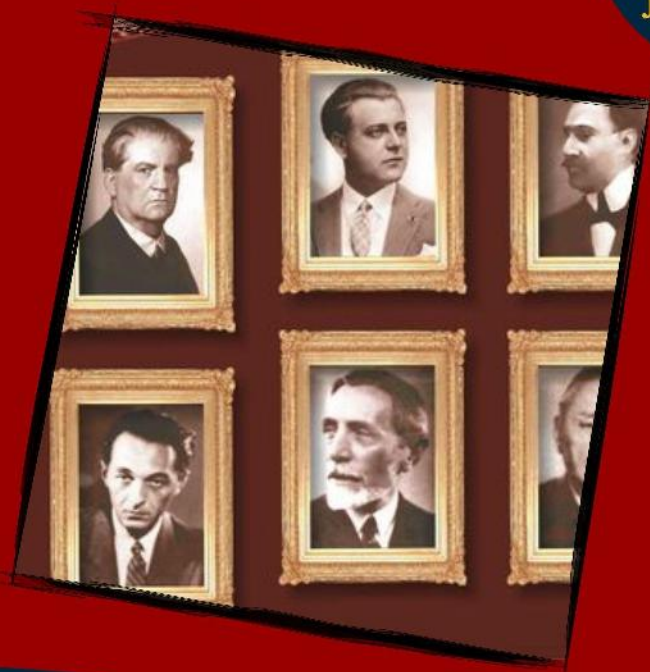

coordonatori
Aurora CIUCĂ Rodica BOCA
Alina GENTIMIR

AVOCAȚI ÎN AGORA

COLECȚIA
JURIDICĂ

LUMEN
în elita editurilor românești

**Aurora
CIUCĂ**

**Rodica
BOCA
(coord.)**

**Alina
GENTIMIR**

AVOCAȚI ÎN AGORA

LUMEN
2022

Avocați în Agora
Aurora CIUCĂ, Rodica BOCA, Alina GENTIMIR, *coordonatori*

Copyright Editura Lumen, 2022
Iași, Țepeș Vodă, nr.2

Editura Lumen este acreditată CNCS

edituralumen@gmail.com
prlumen@gmail.com

www.edituralumen.ro
www.librariavirtuala.com

Tehnoredactor: Maria ANTOHE
Design copertă: Roxana Demetra STRATULAT

Reproducerea oricărei părți din prezentul volum prin
fotocopiere, scanare, multiplicare neautorizată, indiferent de
mediul de transmitere, este interzisă.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Avocați în Agora / coord.: Aurora Ciucă, Rodica Boca, Alina
Gentimir. - Iasi : Lumen, 2022
ISBN 978-973-166-613-6

I. Ciucă, Aurora
II. Boca, Rodica
III. Gentimir, Alina

34

Extras din volumul:
Ciuca, A., Boca, R., & Gentimir, A. (eds.) (2022). Avocati in Agora. Iasi, Romania:
Lumen.

**Aurora
CIUCĂ**

**Rodica
BOCA
(coord.)**

**Alina
GENTIMIR**

AVOCAȚI ÎN AGORA

LUMEN
2022

Extras din volumul:
Ciuca, A., Boca, R., & Gentimir, A. (eds.) (2022). Avocati in Agora. Iasi, Romania:
Lumen.

Pagina lasata
intentionat goala

CUPRINS

Argumentum 7

Aurora CIUCĂ

Partea I. Evocări

Octavian Ionescu, rezistența prin Memorie..... 11

Marina MUREȘANU IONESCU

Vasile Conta – profesor și avocat..... 27

Florin CÂNTEC

Seniorul Vespasian I. Pella în elita intelectuală ieșeană 49

Aurora CIUCĂ

Persoane și personalități din Baroul Iași acum 110 ani..... 63

Iosif FRIEDMANN-NICOLESCU

Istrate Micescu, un „om al dreptului” 77

Doina STUPARIU, Mădălina-Gabriela HULUDEȚ

Frații Eugen și Alfons Herovanu - aristocrați ai spiritului, figuri
emblematicale ale Baroului Iași 85

Cezara BĂTRĂNU CIUCĂ

Începuturile avocaturii feminine românești reliefate de juristul
și scriitorul Ioan Peretz (1876-1935)..... 97

George V. URSU

Extras din volumul:

Ciuca, A., Boca, R., & Gentimir, A. (eds.) (2022). *Avocati in Agora*. Iasi, Romania:
Lumen.

Partea a II-a. Avocatura, azi

Retorica și comunicarea.....	121
Mihai Adrian HOTCA	
Repere jurisprudențiale europene privind drepturile individuale ale avocaților.....	137
Alina GENTIMIR	
Exercitarea profesiei de avocat în Uniunea Europeană.....	149
Rodica BOCA	
Relația magistrat-avocat în zilele noastre.....	161
Alina Ioana SZABÓ	
Funcții și disfuncții actuale ale stagiului profesional al avocaților	173
Vlad VIERIU	
Particularități ale exercitării profesiei de avocat în orașele mici din provincie. Oportunități. Capcane. Judecata în agora.....	187
Wand-Alexandru ABDULBAKI	
Autori	197

Argumentum

În cei peste 150 de ani de existență, Baroul Iași a cunoscut un continuu proces de modernizare și, în tandem cu întreaga societate românească, și-a adaptat structurile instituționale atât la imperativele politico-juridice naționale, cât și la standardele civilizației europene. Pe lângă meritul de a se fi impus în lumea juridică nu doar ca simpli hermeneuți ai legii ci ca părți active în procesul legislativ, avocații, ca oameni ai cetății, au constituit elita intelectualității și modele demne de urmat.

Conferințele „Avocați în Agora. Repere în istoria Baroului Iași”, derulate în anii 2020 și 2021, organizate de Asociația academică „Vespasian V. Pella” în parteneriat cu Baroul Iași și cu Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu” au fost parte a demersului nostru de a cunoaște trecutul Baroului și de a evoca marile personalități afirmate de-a lungul timpului fie ca politicieni și scriitori (Iacob Negruzzi, George Mârzescu, Eugen Herovanu, Nicolae Titulescu, V.I. Pella, Petru Th. Missir, Constantin Stere, Demostene Botez, Ionel Teodoreanu ș.a), fie ca practicieni sau profesori universitari cu recunoaștere europeană și internațională (Matei Cantacuzino, Dimitrie Alexandrescu, N. Titulescu, V.V. Pella, Alfred Juvara, Ioan Tanoviceanu, Traian Ionașcu ș.a.). A fost (și rămâne) un exercițiu necesar atât pentru cei din interiorul profesiei cât și pentru viitorii juriști dar, în același timp, pentru iubitorii literatură, de istorie și de istorie a dreptului românesc. Ne bucurăm că s-au alăturat acestui proiect iluștri reprezentanți din domeniile menționate și colegi din alte barouri și sperăm să ne revedem la edițiile următoare pentru a vorbi despre oamenii care au fost și despre condiția avocatului în Mileniul III.

Aurora Ciucă

Extras din volumul:

Ciuca, A., Boca, R., & Gentimir, A. (eds.) (2022). *Avocati in Agora. Iasi, Romania: Lumen.*

Pagina lasata
intentionat goala

Partea I.

Evocări

Extras din volumul:
Ciuca, A., Boca, R., & Gentimir, A. (eds.) (2022). Avocati in Agora. Iasi, Romania:
Lumen.

Pagina lasata
intentionat goala

Octavian Ionescu, rezistența prin Memorie

Marina MUREȘANU IONESCU

Intervenția de față propune o reflecție asupra conceptului de MEMORIE, în contextul prezervării necesare a unor pagini de istorie individuală/colectivă, reflecție care se înscrie într-un demers mai larg de regăsire, de reasezare a unei ierarhii de valori spirituale, morale, într-o epocă de incertitudini și reevaluări uneori discutabile. Este vorba despre **memorie** ca depozitar al **istoriei**, ca **mărturie** a trecutului în prezent.

Vom face dintru început distincția între *memorie*, ca un concept polisemic și *memorii*, ca act scriptural, ca *transcriere a memoriei*, într-un cuvânt, valoarea scrierilor autobiografice în diferitele lor ipostaze. Având ca punct de plecare volumul juristului și filosof al dreptului Octavian Ionescu, *Amintiri din viața mea*¹, ambele dimensiuni vor fi evocate.

Dintr-o perspectivă literară, este bine cunoscută „teoria” *memoriei involuntare* care a generat fabulosul edificiu romanesc al lui Marcel Proust, unul din marile repere ale secolului XX, *În căutarea timpului pierdut*. Simplificând poate nepermis de mult, vom aminti că memoria involuntară stăpânește individul, legând prezentul de trecut conform unei logici proprii pe care nu o putem influența. Amintirile, crâmpie de viață trecută, năpădesc individul independent de voința sa și se înlănțuie aparent aleatoriu, „recuperând” trecutul într-un mod fragmentar, ignorând succesiunea cronologică reală a vieții trecute. Singura modalitate de a *fixa* fluidul amintirilor este scrisul iar rezultatul actului scriptural este un

---

¹ Octavian Ionescu, *Amintiri din viața mea*, Ediție îngrijită de Marina Mureșanu Ionescu, Casa Editorială Demiurg, Iași, 2021, 372 p.

discurs autobiografic de tip *memorii*, *amintiri*, *confesiuni*, *autobiografii* sau, ca în cazul lui Marcel Proust, un tip de operă inclasabilă, un *roman autobiografic*, în care ficțiunea și non ficțiunea se împletesc inextricabil.

Citind *Amintirile...* lui Octavian Ionescu, scrierea autobiografică citată, rămânem cu impresia că acestea sunt guvernate de o *memorie voluntară*, diferită de cea proustiană. Autorul *dorește* sa-și amintească viața trecută, să o ordoneze și să o clarifice prin scris și, chiar mai mult, consideră că e o *datorie* de a face cunoscută generațiilor viitoare experiența sa de viață. Cartea de față reface un parcurs personal dar și profesional, intelectual, pe un ton cât se poate de obiectiv, fără o implicare afectivă aparentă. Simpla lectură a *Cuprinsului* cărții oferă o radiografie, un fir perceptibil al unei deveniri, într-o cronologie cât se poate de coerentă. Amintirile sunt, înainte de toate, o biografie intelectuală și un foarte prețios document de epocă.

Amintirile... parcurg firul vieții, de la Școala primară în satul natal Vorniceni, urmată de studiile la vestitul Liceu „Laurian” din Botoșani, apoi la Universitatea din Iași, unde obține simultan două licențe, în Drept și Filosofie, cu un complement în Litere, până la studiile doctorale strălucite la Facultatea de Drept din Paris, urmate de studii în Germania și Austria, ca bursier al Fundațiilor Rockefeller și Humboldt, trecând apoi prin etapele carierei ca membru al Consiliului Legislativ al României antebelice și Profesor de Drept civil la Universitatea din Iași, urmate de distrugerea dramatică a acestei cariere prin Epurările politice din 1948-50 și încercările incredibile pe care le-a trăit în timpul dictaturii comuniste. Toate aceste etape se regăsesc în volumul de față, în succesiunea lor cronologică, consemnate cu calm și precizie, fără patimă și fără revoltă vindicativă. Octavian Ionescu scrie fără constrângeri, crezând că aceste pagini nu vor vedea niciodată lumina tiparului. Din când în când, revede textul și îl „certifică” prin notații de dată. Substanța acestei cărți este

Extras din volumul:

Ciuca, A., Boca, R., & Gentimir, A. (eds.) (2022). *Avocati in Agora*. Iasi, Romania: Lumen.

formată de opt Caiete format mare, inedite, aflate în arhiva personală a profesorului. Memoriile au fost redactate de Octavian Ionescu în intervalul 1960-1989, în paralel cu scrierile științifice - nu numai de natură juridică dar și istorică, socială - care au fost o permanență în viața sa frământată, cu sușuri și coborâșuri. Octavian Ionescu s-a stins din viață la 15 noiembrie 1990 și astfel se încheie brusc și consemnarea amintirilor.

Cartea reconstituie așadar parcursul unei vieți dar și o MEMORIE, personală și colectivă a frământatului secol XX. Frământări la care Octavian Ionescu a fost parte, cu trup și suflet, cu o energie spirituală și intelectuală de invidiat, până în ultimele zile ale vieții. Nimic nu l-a lăsat indiferent, totul l-a marcat și el însuși și-a lăsat amprenta pe unde a trecut. S-a putut bucura din plin – deși cu mari sacrificii – de marile posibilități pe care lumea interbelică normală, intensă, bogată, liberă, diversă le putea oferi unui tânăr în formare, unui intelectual împlinit și recunoscut, beneficii pe care însă le-a plătit scump și dureros, după căderea brutală, neverosimilă poate atunci, a nemiloasei „Cortine de Fier” care a adus cu sine vieți zdrobite, cariere decapitate, răsturnări irevocabile de valori materiale și morale.

***

Istoria recentă – și ne referim aici la perioada de după 1945 – comportă încă multe pete albe, evenimente și aspecte prea puțin cunoscute sau eronat interpretate, dacă nu chiar cu totul ocultate, mai mult sau mai puțin intenționat. Recuperarea lor, umplerea golurilor de memorie – individuală și colectivă –, pentru o mai corectă înțelegere a prezentului, devine astfel o sarcină urgentă.

Numai o perspectivă cuprinzătoare, pluridisciplinară, obiectivă și onestă poate conduce la (re)stabilirea adevărului și la o înțelegere corectă a unor situații și fenomene care au constituit traume – sau chiar mai mult decât atât, drame,

Extras din volumul:

Ciuca, A., Boca, R., & Gentimir, A. (eds.) (2022). *Avocati in Agora*. Iasi, Romania: Lumen.

adevărate tragedii – pentru indivizi sau întregi categorii sociale, cu ecouri sau reminiscențe până în prezent. Comunismul românesc, în versiunea sa stalinistă cât și cu toate celelalte avataruri și etichete, a reprezentat pentru mai multe generații o sursă inepuizabilă de suferință, de la cariere retezate cu cinism, de la degradare și disturgere morală și fizică, până la marginalizări, umiliri și frustrări de tot felul.

Sunt aspecte cu siguranță puțin cunoscute de generațiile actuale, anomalii majore, traumele greu de imaginat care au derivat din ieșirea României din normalitate, odată cu instaurarea comunismului de tip sovietic, după 1945. Cu toții am auzit despre distrugerea elitei intelectuale a României interbelice, despre dispariția unor instituții sau despre anihilarea statului de drept, despre izolarea din spatele „cortinei de fier” dar puțini sunt aceia care ar putea articula astăzi nume, imagini, secvențe, fapte cu aceste abstracțiuni.

Din această perspectivă, *Amintirile...* lui Octavian Ionescu, una dintre victimele regimului comunist din anii ‘50 ai secolului trecut, se poate constitui într-o **mărturie** care, alături de altele posibile, pot reconstrui un întunecat puzzle de tristă amintire, cu puternice sechele până în 1989 și mai departe.

Octavian Ionescu este un *exemplu* (în senul științific și chiar pedagogic al termenului), elocvent pentru o întreagă categorie. Destinul său profesional și uman nu a fost **un caz** izolat ci a fost destinul unei întregi generații de intelectuali și universitari români care au avut „neșansa” de a se forma la înalte școli din Europa Occidentală, pentru a deveni apoi, brusc și brutal, niște indivizi inutili și incozi de care societatea „de tip nou” trebuia să se debaraseze cât mai repede și în orice mod. Unii au dispărut, neștiuți și uitați în monstruoasele închisori comuniste, alții au supraviețuit cu eforturi supraumane, umiliți și marginalizați, trăind experiențe greu de imaginat, alții, în sfârșit, s-au „salvat” făcând compromisuri și renunțând la propria identitate.

Extras din volumul:

Ciucu, A., Boca, R., & Gentimir, A. (eds.) (2022). *Avocati in Agora*. Iasi, Romania: Lumen.

Această pagină de istorie a învățământului universitar românesc, a elitei intelectuale distruse, încă nu a fost scrisă, în ciuda apariției a destul de numeroase lucrări privind istoria și evoluția comunismului românesc. Fenomenul cunoscut sub numele de „epurări” este sumar tratat, fără o documentare serioasă, probabil din motive obiective, lipsa accesului la arhivele instituțiilor de învățământ sau, pur și simplu, pentru că amploarea și implicațiile fenomenului nu au fost sesizate încă².

Exemplul lui Octavian Ionescu – alături de alți colegi de generație - mai demonstrează și faptul că **Rezistența** prin forță morală, lipsa compromisului în anii negri ai totalitarismului au fost totuși posibile, în ciuda a tot ceea ce s-a spus și scris despre acest subiect. Cu un preț foarte greu însă, cu sacrificii incomensurabile, care trebuie (re)cunoscute și studiate, integrate așa cum se cuvine într-o istorie intelectuală a României³.

S-a vorbit mult, după 1990, de faptul că, în ciuda așteptărilor, nu a existat o semnificativă „literatură de sertar” (în sensul de scrieri subversive, contrare ideologiei oficiale) în România, că „rezistența prin cultură” s-a dovedit a fi o simplă sintagmă fără acoperire. *Amintirile...* lui Octavian Ionescu vin să contrazică aceste „impresii” conjuncturale și grăbite. Cu

---

² De remarcat totuși, mai degrabă ca o excepție care confirmă regula, o contribuție reper, Dănuț Doboș, *Universitatea captivă*, vol I, II, III, Editura Vasiliana'98, Iași, 2019, însumând 1438 pagini. Fenomenul comunizării învățământului superior din România este analizat în detaliu, pe baza unei riguroase documentări, în globalitatea sa, la cele trei universități importante, București, Iași, Cluj.

³ Pentru o analiză mai aprofundată a acestor aspecte, v. Marina Mureșanu Ionescu, *Recuperarea memoriei, un gest necesar. Destine de intelectuali în România comunistă. Studiu de caz : juristul și filosoful Octavian Ionescu (1901-1990)*, în volumul *România identitară. Schițe și reflecții*, Societatea Română de Psihanaliză, coordonatori Gianina Micu, Ștefania Dumitrescu, Editura Oscar Print, București, 2017, pp. 123-129.

Eqpvkpwctgc "ceguvwk" xqnwo "q" rwvg k
volumul de pe

www.edituralumen.ro
www.librariavirtuala.com

ucw "fkp" nkdt tkkng "pqcvtg" r

În cei peste 150 de ani de existență, Baroul Iași a cunoscut un continuu proces de modernizare și, în tandem cu întreaga societate românească, și-a adaptat structurile instituționale atât la imperativele politico-juridice naționale, cât și la standardele civilizației europene. Pe lângă meritul de a se fi impus în lumea juridică nu doar ca simpli hermeneuți ai legii ci ca părți active în procesul legislativ, avocații, ca oameni ai cetății, au constituit elita intelectualității și modele demne de urmat.

Conferințele „Avocați în Agora. Repere în istoria Baroului Iași”, derulate în anii 2020 și 2021, organizate de Asociația academică „Vespasian V. Pella” în parteneriat cu Baroul Iași și cu Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu” au fost parte a demersului nostru de a cunoaște trecutul Baroului și de a evoca marile personalități afirmate de-a lungul timpului fie ca politicieni și scriitori (Iacob Negruzzi, George Mârzescu, Eugen Herovanu, Nicolae Titulescu, V.I. Pella, Petru Th. Missir, Constantin Stere, Demostene Botez, Ionel Teodoreanu ș.a), fie ca practicieni sau profesori universitari cu recunoaștere europeană și internațională (Matei Cantacuzino, Dimitrie Alexandrescu, N. Titulescu, V.V. Pella, Alfred Juvara, Ioan Tanoviceanu, Traian Ionașcu ș.a.). A fost (și rămâne) un exercițiu necesar atât pentru cei din interiorul profesiei cât și pentru viitorii juriști dar, în același timp, pentru iubitorii literatură, de istorie și de istorie a dreptului românesc. Ne bucurăm că s-au alăturat acestui proiect iluștri reprezentanți din domeniile menționate și colegi din alte barouri și sperăm să ne revedem la edițiile următoare pentru a vorbi despre oamenii care au fost și despre condiția avocatului în Mileniul III.

Aurora Ciucă

